

Quod etiam Sugorius abbas, et ipse hujus temporis auctor affirmat, simulque ejusdem antipapæ tyrannidem, Sutrii dum permanceret, pariter narrat; atque alia ab aliis prætermissa, ne quid desit ad triumphum bestię per imperatorem exaltatę, sic tradit: « Romani, Calixti papę tam nobilitati quam liberalitati faventes, intrusum ab imperatore schismaticum Burdinum, apud Sutrium sedentem, et ad limina apostolorum transeuntes genu flectere compellentem, expugnatum tenuerunt, tortuoso animali camelo tortuosum antipapam, imo antichristum, crudis, imo sanguinolentis pellibus caprinis anictum, transversum superposuerunt, et ignominiam Ecclesię Dei ulciscentes, per medium civitatis via regia, ut magis publicaretur, deducentes, impetrante domino papa Calixto, perpetuo carcere in montanis Campanię prope sanctum Benedictum captivatum damnaverunt, et ad tantę ultionis memorię conservationem, in camera palatii sub pedibus domini papę conculcatum depinxerunt. » *Hęc Sugorius in Ludovico.*

Idem Callixtus papa excommunicationis fulmine, in Remensis, Lateranensis, aliisque conciliis, sua et prædecessoris sui auctoritate congregatis, Henri-

A cum quintum coegit, ut omne jus investiendi episcopos Ecclesię restitueret, atque ita hoc pontifice auctore tandem pax optatissima inter Ecclesiam et imperium composita fuit anno plus minus quinquagesimo, ex quo inter Gregorium VII, et Henricum IV ingens discordia ob beneficiorum collationem emerserat. Episcoporum et abbatum electiones, quas imperatores et reges usurpaverant, clero et monachis restitutę fuerunt, ideoque imaginem pacis in manu tenens depingitur. *Possevinus.* His rebus præclare gestis pontifex de Ecclesia optime meritus, multis præclaris constitutionibus, quę in decreto Gratiani recitantur, et quodam opusculo de sancto Jacobo apostolo in lucem edito, clarissimus, migravit ad Dominum Idibus Decembris, anno Domini 1124, cum munus pontificum administrasset annis quinque, mensibus decem, et diebus tredecim. Post obitum, teste Ottone Frisingensi, hoc elogio condecoratus fuit:

B *Ecce Calixtus honor patrię, decus imperiale,
Nequam Burdinum damnat, pacemque reformat.
Ex Pandulpho plura Baronius.*

NOTITIA ALTERA.

(CIACONIUS, *Vitę et gesta pontificum*, pag. 382.)

Cum Gelasius II Cluniaci excessisset, cardinales vi statim de novo pontifice eligendo tractarunt, qui Ecclesię Romanę magno schismate tunc vexatę, auctoritate sua consuleret, ne si sedis vacatio diutius protraheretur, aliquod Ecclesia in sine detrimentum caperet, sed aliquem in Romanum pontificem deligerent, qui generis nobilitate, opibus, principum gratia, apud omnes auctoritate, virtute, prudentia, et rerum dexteritate præditus, pacem sublato schismate Ecclesię Romanę constitueret: eamque a tot perturbacionibus, quibus per annos prope quinquaginta vexata fuerat, liberaret: et Henrico imperatori, ac pseudopapę constantissime se opponeret. Eos vero in hanc sententiam traxerat adventus archiepiscopi Viennensis Guidonis, in quem oculos et mentem conjecerunt, tanquam tanto sacerdotio dignissimum et in quem eę conditions, quas supra enumeravi, caderent. Nam præter quod nobilissimo loco natus erat, quippe qui Gulielmi filius, et Stephani Burgundię principum frater, ac Balduini Flandrię comitis avunculus erat, proximo etiam affinitatis gradu reges Francorum et Anglię, et ipsum etiam imperatorem contingebat. In rebus quoque gerendis, iis omnibus rebus quoque gerendis quas supra numeravi pollebat; et in ecclesiastica legatione, quam ei per Gallias Paschalis II demandaverat, egregie se gessit, et cunctis episcopis timentibus, primus fuit, qui anathema a Paschali II in imperatorem factum promulgaverit: et concilio in Galliis congregato, omnes fere Gallię episcopos ab eo separavit.

Consecratio et coronatio Calixti papę II.

Guido ob res præclarissime gestas, postredie quam Cluniacum a Gelasio II vocatus, adventasset, omnium cardinalium suffragiis, Petro Petri Leonis filio diacono cardinali præcipuo auctore Kal. Februarii, anno D. 1119, pontifex maximus inventus, penitus, et repugnans acclamatus est in monasterio Cluniaco in Gallia; timebat enim ne cardinales, qui Romę erant, eam electionem, quod iis insciis facta esset, non approbarent; ideoque chlamide rubea, non ante indui, aut reliquo ornatu pontificio uti voluit, quam creationem suam, ab iis cardinalibus, qui

Romę erant, ratam haberi intellexit. Cujus rei gratia, ex Galliis, primi inito pontificatus die, Roscemanum diaconum cardinalem ad Urbem miserat, qui cum legatis Romanis consensum cardinalium per litteras afferens Cluniacum reversus est. Quo cognito pontifex a Lamberto Ostiensi, et aliis pridie Idus Octobris ejusdem anni 1119 consecratus et coronatus est, Calixtus II, quod ejus sancti pontificis die ejus consecratio celebrata esset vocari voluit. Sedit vero, Henrico V imperante, annos v, menses x, dies xiiii. Fuit Calixtus ante pontificatum Viennensem monachus cœnobii de Fulleri, ut scribunt Guido monachus Gisteriensis, et Petrus Burgianus in Historia monastica.

Quod vero Calixtus II Cluniaci maxima cura delectus esset, Pontium, et successores illius monasterii præfectos annulo donavit eosque in posterum Romani cardinalis officio fungi voluit, ut in ephemeride eorum in memoriam scriptum permansit, nemo constantius pro Paschali II adversus Cæsarem steterat, nemo promptior fuerat ad damnandum auctoris perfidiam. Concilio Viennę ad Rhodanum celebrato in ipsum sententiam anathematis jaculatus erat, idque epistola ejus ad Paschalem, quę adhuc exstat ostenditur. Nemo tamen charior illi postea fuit, mutata enim voluntate, et pacem pontifici dedit, et tyrannidi cessit instituendi episcopos et abbates. Hujus pacis nuntium, et consensum Italicę gentis exspectans, Calixtus synodum habuit, cui interfuere cccc. episcopi et abbates. A quibus disciplina ecclesiastica fere restituta est. A prædecessore suo Gelasio, Remis ea synodus iudicata fuerat, eam Kalendis Novembris celebravit Calixtus II, in qua damnata hæreticorum tum surgens pestifera hæresis, quę Eucharistiam, parvulorum baptismum, et ordines sacros, et legitimas nuptias negabat, clericorumque odio, bona eis temporalia, decimas et oblationes eripiebat, in qua saltem de pace inter ecclesiasticos et sæculares constituenda tractatum, anno 1120.

Pontifex, dispositis his quę ad statum ecclesiasticum conservandum in Galliis necessaria erant,

in Italiam venit; excipiturque quasi numen aliquod in terram elapsum, concordiae bono id animos hominum penitus illabente, populo obviam procedente, ac honorato quoque Urbem ingreditur, congratulantibus omnibus, tum pontifici, tum civitati Romanae, quod hunc quietis et pacis auctorem futurum cernebant, atque Gerardum civem Placentinum, episcopum Potentinum mortuum in sanctorum numerum retulit.

Rebus autem ex sententia Romae compositis, Beneventum pontifex proficiscitur, quo et principes omnes statim convenere, salutandi (ut mos est) pontificis causa, maxime vero Guilielmus Apuliae dux, Jordanus Campaniae comes, Arnulphus Ariolae, Robertus Lorotellae comites, viri insignes et sine contentione, illius partis Italiae facile principes, qui etiam polliciti sunt adhibito iurejurando se in potestate pontificis semper futuros.

Interim cum Praenestinus episcopus Gelasii legatus, conventum episcoporum Germanicorum Coloniae et Fritessariae habuit, atque in utroque loco, Henricum cœtu piorum ejectum declaravit. Quo facto permoti Germaniae principes conventum Virceburchum indixerunt, atque eo Henricum ad dicendum vocaverunt, haud obscure denuntiantes se, nisi venisset, absentem regno spoliaturus. Henricus ex Italia in Germaniam redire maturavit, ac suorum concordiae voluntate commotus conventum apud Triburias haberi permisit, seque de omnibus quae sibi objicerentur rationem ibi reddere ostendit. Ac legatis pontificis conventum alium Remis indicentibus, ipse quoque, ut reconciliaretur Ecclesiae, eo se occursum spondidit. Ei conventui anno 1119, xiii Kal. Septembris pontifex ipse praesedit, atque inter caetera Henrico, ut episcopatum collationi renuntiaret, praecipit. Quo audito Henricus spatium petiit, quo cum principibus suis colloqui super ea re posset, ita infecta pace, Calixtus praedecessorum suorum decreta super ea re facta probavit.

Post Calixti in Italiam adventum, Gregorius pseudopontifex Sutrii se continuerat, comitum quorumquam praesidio septus; hi sive avaritia caecati, sive insolentia inflati infestas latrocinii vias habuerant, eosque qui Romam tenderent, spoliabant; ob id Calixtus zelo incensus collecto exercitu ad Sutrii obsidionem Joannem Cremensem cardinalem misit. Verum obsidione opus non fuit. Gregorius a Sutrii subito deditus, denique in Cavense monasterium prope Salernum inclusus mortem oppetiit. Legati Caesaris benigne a pontifice accepti sunt, ac postero anno 1122 legatos a latere sedis apostolicae cum liberis ad pacem constituendam mandatis reduxerunt; de pace igitur, et concordia ineunda, anno plurimum minimumve L, ex quo inter Gregorium VII et Henricum IV discordia ingens, ob episcopatum collationem excitata fuerat, in qua episcoporum et abbatum electiones quas imperatores et reges haecenus usurparant, clero ac monachis restituta sunt. Cujus transigendi causa papae Calixti legati, omni memoria fuerunt, Lambertus Bononiensis, Ostiensis episcopus, post papa Honorius II; Saxo de comitibus Anagninus presbyter, et Gregorius de Paparescis Romanus, post Innocentius II papa, tunc diaconus cardinalis. Cujus rei adhuc memoria cum pictura exstat in introitu pontificum camerae Lateranensi, ubi est hoc elogium.

*Ecce Calixtus honor patriae, decus imperiale,
Nequam Burdinum damnat, pacemque reformat.*

Ex eorum inde auctoritate conventus Virceburchum in festum S. Petri indictus est, qui cum perficere tunc non potuisset in ante diem xvi Kal. Octobris Wormatiam est delatus; ibi cum per septem dies assidue de concordia componenda, diversis inter principes certatum sententia esset neque manen-

atibus adhuc ipsarum partium studiis, res comitatum habitura finem videretur: tunc Henricus: « Quid tantopere, inquit, de re non necessaria certatis, cum ego paratus sim, auctoritate sanctae utique Ecclesiae obedire, ac libere, id quod concordiam distinet, jus sacerdotiorum remittere. Quaeque, aut a me, aut a patre meo Ecclesiae ablata, oppida sunt, restituere. » Quam vocem ubi legati pontificis et episcopi audierunt, continuo alacres, summis cum laudibus exceperunt, atque ut in sententia permaneret hortati sunt. Itaque ix Kal. Octobris ipse cum toto exercitu qui execrationis contagione correptus erat, in communionem Ecclesiae fideinque receptus, jus episcoporum abbatumque instituendorum, quod nunquam remissurum statuerat, in manus Ostiensis maxima humilitate dimisit, ac tabulis scriptis, tale sacramentum concepit.

« Ego Henricus Dei gratia Romanorum imperator Augustus, pro amore Dei, et sanctae Romanae Ecclesiae, et Calixti pontificis, et pro salute animae meae, dimitto Deo, et sanctis ejus apostolis Petro et Paulo, et sanctae Catholicae Ecclesiae omnem investituram per annulum et baculum, et concedo in omnibus Ecclesiis fieri electionem, et liberam consecrationem; possessiones et regalia B. Petri, quae a principio hujus discordiae, usque ad hodiernum diem, sive tempore patris, sive etiam meo ablatae sunt, quae habeo, sanctae Romanae Ecclesiae restituo; quae autem non habeo, ut reddantur singulariter juro, et do veram pacem Calixto, sanctae Romanae Ecclesiae, et omnibus qui in parte ipsius sunt, vel fuerunt, et in quibus sancta Romana Ecclesia auxilium postulaverit, bona fide juro. »

Ex altera vero parte legati pontifici, pro pontifice, dederunt veram pacem, et omnibus qui in parte sua sunt, vel fuerunt, tempore hujus discordiae, et privilegia electionis, inquam, episcoporum et abbatum Teutonici regni in praesentia ejus fieri absque Simonia, et aliqua insolentia. His tabulis inde extra urbem, in campo ad Rhenum propter ingentem, quae convenerat, mortalium multitudinem, recitatis atque ingentibus omnium clamoribus, gratis Deo omnipotenti actis, legatus rem divinam magna caeremonia fecit, et pacis osculo et sancta Eucharistia oblata, Henricum Romanae Ecclesiae recepit in gratiam. Henricus inde in festo S. Martini alterum conventum Bambergae habuit, atque ex consensu eorum qui in Wormatiensi concilio non adfuerant, legatos Romam ad pontificem cum peramplis muneribus misit, ac solenne pontifici obsequium praestitit. Nuntio de concordiae reconciliatione accepto laetus pontifex, subito concilium frequens, et omnium maximum, episcoporum et abbatum fere mille in Lateranum indixit, ac postero anno 1125 reversis ad urbem cum tabulis pacis legatis 997 episcopis atque abbatibus advocatis, ex eorum auctoritate, omnia per legatos suos acta ad Wormatiam confirmavit, atque ita diuturnae, eique rei, et exemplo perniciosae inter pontificem et imperatorem discordiae, finis tandem impositus est.

Calixtus II papa plures ordinationes cardinalium fecit, ex quibus tres duntaxat reperuntur, prior anno II sui pontificatus mense Decembri, anno 1140 in qua novem cardinales creati sunt; posterior, anno secundo sui pontificatus in qua creavit novem, et 13 card. in anno quarto.

Anno Dominicae nativitatibus 1124 Romae in patriarchio Lateranensi Idibus Decembris, pontificatus sui anno V, mensibus X, diebus XIII sui pontificatus obiit Calixtus papa II, de Deo deque hominibus bene meritus. Corpus ejus in basilica S. Salvatoris, quae Constantiana dicitur, sepultum. Vacat tunc sedes diem tantum unum.